

Študijný program: **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA**
Študijný odbor: **6171S00 Teológia**
Stupeň vysokoškolského štúdia: **spojený 1. a 2. stupeň**
Forma štúdia: **denná, externá**
Dĺžka štúdia: **5 rokov**
Akademický titul: **Mgr.**

Študijný program **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** je orientovaný na:

- biblickú exegézu,
- teologickú syntézu,
- štúdium gréckych originálov patristickej literatúry,
- byzantológiu,
- štúdium gréckeho jazyka a kultúry,
- prehľbovanie a rozvoj praktickej teológie,
- základný výskum dejín Pravoslávnej cirkvi na Slovensku,
- fungovanie cirkevnej slovančiny v karpatskom regióne,
- interkonfesionálne vzťahy na Slovensku,
- aktuálne otázky charitatívnej a sociálnej služby.

Študijný program **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** tvoria povinné predmety: *Úvod do liturgiky / Úvod do Starého Zákona / Cirkevné dejiny I.-III. / Dejiny Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku / Cirkevnoslovanský jazyk I.-V. / Súhrnná seminárna prax I.-IX. / Dejiny liturgií, Exegéza Starého Zákona / Gnozeológia, Pastierske bohoslovie I.-III., Liturgia I.-II. / Triadológia, Úvod a dejiny Nového Zákona / Patrológia, Christológia / Exegéza synoptických Evanjelií / Sväté tajiny / Cirkevní spisovatelia I.-II. / Ekleziológia, Exegéza všeobecných listov a Apokalypsy / Homiletika I.-III. / Katechetika I.-II. / Posvätné bohoslužobné úkony / Kresťanská antropológia / Exegéza Evanjelia podľa Jána / Kánonické právo I.-II. / Projektovanie v charitatívnych a humanitárnych oblastiach / Exegéza Skutkov apoštolských a Pavlových listov / Pravoslávny duchovný život / Dejiny miestnych Cirkví / Byzantológia / Kresťanská etika / Spovedníctvo / Misiológia / Bioetika / Ústava Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku a povinne voliteľné predmety: *Všeobecná a vývinová psychológia / Základy filozofie / Úvod do biblickej archeológie / Cirkevný ľudový spev I.-V. / Všeobecná pedagogika / Liturgický rok / Dejiny náboženstiev / Praktická ikonografia I.-II. / Typikon I.-II. / Sociálna psychológia a sociálno-psychologický výcvik / Psychológia a patopsychológia osobnosti / Teória výchovy / Novogrécky jazyk I.-IV. / Biblický grécky jazyk I.-II. / Pravoslávie a duchovné zdravie / Eortológia I.-II. / Liturgia vopred posvätených Darov / Všeobecná didaktika / Zrovnávacie bohoslovie I.-II. / Byzantská kultúra a literatúra / Gregor z Nazianzu a jeho doba / Teológia pravoslávnej ikony / Aplikovaná sociálna práca / Byzantská filozofia a umenie / Masmediálna komunikácia / Sociálno-psychologický výcvik / Sociálne poradenstvo / Sociológia / Sektológia / Liturgická prax / Základy psychoterapie. Súčasťou sú aj výberové predmety v rámci univerzity; za fakultu sú to: *Zborový spev I.-IV.***

1. a 2. stupeň študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** je spojený z dôvodu požiadavky Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, čo vyplýva zo špecifik fakulty, ktoré sú zakotvené vo vysokoškolskom zákone. Absolvent sa môže stať kňazom len s úplným vysokoškolským vzdelaním.

Všeobecná charakteristika profilu absolventa študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** tvorí schopnosť vykonávať samostatne náročnú duchovenskú, katechizačnú, rekatechizačnú, poradenskú, organizačnú, sociálnu a misijnú službu v Pravoslávnej cirkvi. Takto svoje teoretické a praktické znalosti prenáša do praktického cirkevného i spoločenského života.

V oblasti praktického cirkevného života uspokojuje duchovné potreby veriacich v oblasti liturgického, sviatostného a modlitebného života, v pastoračnej starostlivosti o veriacich s osobitným zreteľom na deti a mládež. Je spôsobilý viesť tiež osvetovú činnosť medzi všetkými skupinami obyvateľstva nielen v cirkvi, ale aj mimo nej.

Ako kňaz pôsobí aj v školskom sektore a spolupracuje pri výchovnom a vyučovacom procese v koordinácii s vedeniami jednotlivých základných a stredných škôl. Úzko spolupracuje aj s

učiteľmi náboženskej výchovy - katechétmi na základných a stredných školách v príslušných cirkevných obciach.

V súlade so súčasnými spoločenskými trendmi sa kňaz stáva aj koordinátorom sociálnej a charitatívnej starostlivosti o postihnutých občanov v mieste ich pôsobenia, preto ako kvalifikovaný pracovník sa zapája do rôznych projektov.

Mnohí duchovní pokračujú aj v doktorandskom štúdiu a sú pripravení aj pre náročnejšiu vedeckú prácu v spolupráci s fakultou, prípadne zahraničnými teologickými školami.

Rozsah získaných vedomostí absolventa študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** tvoria základné znalosti na úrovni syntézy a hodnotenia z oblasti:

- teologickej, ktorá je predpokladom a východiskom ich budúcej práce,
- historickej, ktorá im pomáha správne sa zorientovať v národných i konfesionálnych dejinách nášho prostredia,
- kultúrno-spoločenskej, ktorá vyžaduje správny prístup k ľuďom všetkých vrstiev a spoločenského postavenia, v správnom ponímaní spoločenských kontextov, rozvoja osobnosti, kvalite života a majú taktiež dobré poznatky o systémových procesoch výchovy a ich kvalite a efektívnosti,
- sociálnej, ktorá je z hľadiska stávajúcich pomerov mimoriadne aktuálna (nezamestnaní, bezdomovci, postihnutí a pod.)

Absolvent štúdiom získava praktické a metodologické vedomosti z kľúčovej oblasti odboru, ktoré slúžia ako základ pre prax, výskum alebo umeleckú tvorbu. Odborné a metodologické vedomosti z viacerých oblastí odboru alebo praxe, slúžiace ako základ pre inovácie a originalitu v praxi, výskume alebo v umeleckej oblasti.

Absolvent vie:

1. navrhovať riešenia metodických, odborných, umeleckých alebo praktických problémov;
2. modifikovať všeobecné a odborné vedomosti pri riešení špecifických odborných problémov;
3. navrhovať a hodnotiť riešenia metodických, odborných, umeleckých, praktických alebo vedeckých problémov z viacerých oblastí odborov alebo praxe;
4. formulovať odporúčania pre rozvoj danej vednej, pracovnej alebo umeleckej oblasti;
5. stanovovať vedecké alebo praktické predpoklady riešenia problémov.

V oblasti praktických zručností absolvent vie:

1. realizovať riešenia metodických, odborných, umeleckých alebo praktických problémov;
2. používať tvorivo metódy, nástroje, prístroje a materiály;
3. realizovať a hodnotiť riešenia, metodických, odborných, umeleckých, praktických alebo vedeckých problémov z viacerých oblastí odboru alebo praxe;
4. vytvárať návody, projekty, realizácie a hodnotiace postupy k činnostiam z odboru.

K zručnostiam absolventa prispieva aj absolvovanie špeciálneho druhu liturgickej praxe, ktorá súvisí s budúcim výkonom kňazského povolania. Absolvent je schopný aktívne sa podieľať na príprave a získavaní prosociálne a charitatívne zameraných projektov v rámci svojej činnosti na cirkevných obciach. Všetky vyššie uvedené získané vedomosti, schopnosti a zručnosti plne korešpondujú s profilom absolventa predmetného študijného programu.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventa študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** tvoria absolvovanie špeciálneho druhu liturgickej praxe, ktorá súvisí s ich budúcim výkonom kňazského povolania. Majú možnosť absolvovať pedagogické minimum v rámci univerzity, čo ich oprávňuje odborne pôsobiť ako učitelia náboženskej výchovy na základných a stredných školách. K zvýšeniu úrovne zručností im napomáha získaná spôsobilosť práce s PC, najmä však pre organizačné, administratívne a projektové práce, nakoľko cirkvi boli vyzvané, aby sa duchovní aktívne podieľali na príprave sociálno-charitatívnych projektov v rámci nových spoločenských pomerov a potrieb.

Absolventi študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** sa uplatnia ako:

- farár, rehoľný kňaz (duchovný, mních v hodnosti kňaza, alebo diakona (2636006) Pravoslávnej cirkvi, katechéta, osvetový pracovník,
- kaplán, výpomocný duchovný (2636009),
- duchovný správca, administrátor, správca farnosti (2636005) - arcidekan, dekan, správca cirkevnej obce,
- najvyšší predstaviteľ cirkvi (2636002) - metropolita, arcibiskup, biskup,

- riadiaci pracovník v cirkevnej organizácii (2636003) – protosynkel (riaditeľ biskupského úradu),
- duchovenský člen ústredia cirkvi (2636004) – synkel (tajomníci metropolitných a eparchiálnych úradov)
- v oblastiach, kde sa vyžaduje tvorivý prístup a schopnosti organizačnej, výchovnej a výskumnej práce,
- koordinátori sociálnej a charitatívnej starostlivosti o postihnutých občanov,
- v rôznych štátnych úradoch a inštitúciách, miestnych orgánoch doma i v zahraničí,
- v Armáde SR ako vojenský duchovní.

(Kvalifikačné požiadavky na výkon uvedenej činnosti podliehajú požiadavkám vnútorných predpisov Pravoslávnej cirkvi: <https://orthodox.sk/pravoslavna-cirkev/ustava/> https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/prilohy/SK/ZZ/2020/449/20210101_5289809-2.pdf; Absolventi spĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon funkcie v hodnostnom zbore dôstojníkov pre vojenskú odbornosť vojenská duchovná služba: <https://www.epi.sk/zz/2019-443#p3>; duchovný vykonávajúci duchovnú súžbu vo vysokoškolskom pastoračnom centre: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/395/20040713> čl. 5 od. 3; Absolventi spĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon činnosti učiteľa náboženstva v zmysle § 11-13 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov: <https://www.minedu.sk/data/att/18688.pdf>. Splnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti učiteľa predmetov náboženstvo a náboženská výchova je vysvetlené v stanovisku Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR: https://www.minedu.sk/data/files/6522_kvalif_predpoklady.pdf).

Absolvent študijného programu **PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA** má požadované poznatky z kľúčových oblastí teologického poznania, rozumie podstatným súvislostiam medzi jednotlivými súčasťami teologického vzdelania, pozná duchovný a sociálny kontext v prostredí, v ktorom bude pôsobiť, vie sa orientovať v riešení kľúčových osobných, sociálnych, rodinných, duchovných a spoločenských problémov. Pozná spôsoby využívania informačných technológií v praktickej a odbornej činnosti. Je schopný kooperovať s pracovníkmi príbuzných profesií. Tvorivo uplatňuje princípy a postupy spojené s plánovaním, organizovaním a vyhodnocovaním duchovnej, výchovnej a sociálnej starostlivosti. Vedomostná úroveň absolventa je rozšírená o schopnosti vedeckého bádania v teologickej, historickej, sociálnej a kultúrnej oblasti, má predpoklady pre výkon náročných riadiacich funkcií na všetkých úrovniach cirkevnej práce, prípadne pedagogickej a vedeckej práce na fakulte i mimo nej.